

რეზიუმე

მიკროეკონომიკური უსაფრთხოების მიზანი ქვეყნის უმთავრესი ინტერესებიდან და სტრატეგიული მიზნებიდან გამომდინარეობს და საქართველოსთვის იგი გულისხმობს ქვეყნის მოსახლეობისა და წარმოების სტრატეგიულ რესურსებზე მოთხოვნილებების დაკმაყოფილებას არსებული და მოსალოდნელი მუქარების პირობებშიაც კი.

საქართველოს მიკროეკონომიკური უსაფრთხოების სტრატეგიული ამოცანებია: მიწის რესურსების ეფექტიანი გამოყენება; პირველად სტრატეგიულ რესურსებზე (სასმელი წყალი, მარცვლეული, ხორცი, ელექტროენერგია და ა.შ.) ექსტრემალურ პირობებშიც კი მოთხოვნილებების ძირითადად საკუთარი შესაძლებლობებით დააკმაყოფილება; საქართველოში არსებული ბუნებრივი რესურსების ბაზაზე მიღებული რესურსების წარმოებისა და ექსპორტის გაფართოება; ფირმების კონკურენტულ გარემოში ეფექტიანი ფუნქციონირებისთვის, მსხვილ, საშუალო და მცირე ბიზნესის თანაფარდობის ოპტიმიზაციისთვის ხელსაყრელი პირობების ფორმირება.

ეკონომიკური უსაფრთხოების თვალსაზრისით საქართველოს საკმაოდ პოზიტიური პარამეტრები გააჩნია ისეთი პირველადი სტრატეგიული რესურსებით თვითუზრუნველყოფაში, როგორიცაა: მიწა, სასმელი წყალი, ელექტროენერგიისთვის შიდრორესურსები. ქვეყანაში მრავალფეროვანი სასარგებლო წიაღისეული და მდიდარი მინერალურ-რესურსული ბაზაა. ამასთანავე, წარმოების შედეგად მიღებული პირველადი სტრატეგიული რესურსებით თვითუზრუნველყოფის მაჩვენებლები მნიშვნელოვნად ჩამორჩება პოტენციურს.

საკვანძო სიტყვები: ეკონომიკური უსაფრთხოება. მიკროეკონომიკური უსაფრთხოება. სტრატეგიული რესურსები. მცირე ბიზნესი

Summary

Microeconomic Safety: Goal, Structure, Characteristics

The goal of microeconomic safety derives from a country's main interests and strategic goals, and for Georgia it implies to satisfy the demands on the country's population and strategic resources of production even in the conditions of existing and expected threats.

According to the goal of microeconomic safety, the strategic objectives of microeconomic safety of Georgia are: effective utilization of land resources; satisfying the demands on primary strategic resources (drinking water, crops, meat, electricity, etc.) with its own potential even

in extreme conditions; expanding the production and export of the resources received on the natural resources base existing in Georgia; formation of suitable conditions for optimization of correlation of large, medium and small businesses for effective functioning in the competitive environment.

In the viewpoint of economic safety Georgia possesses quite positive parameters for self-provision with primary strategic resources such as: land, drinking water, hydro resources for electricity. There are bases of various fossils and rich minerals and resources.

In addition, the indicators of self-provision with primary strategic resources received as the result of production are quite behind the potential ones. In this direction, first of all, it must be noted the existing level of self-provision with meat, fruit, vegetable oil, crops, electricity.

მიკროეკონომიკური უსაფრთხოების მიზანი ქვეყნის უმთავრესი ინტერესებიდან და სტრატეგიული მიზნებიდან გამომდინარეობს და საქართველოსთვის იგი გულისხმობს ქვეყნის მოსახლეობისა და წარმოების სტრატეგიულ რესურსებზე მოთხოვნილებების დაკმაყოფილებას არსებული და მოსალოდნელი მუქარების პირობებშიაც კი. მიკროეკონომიკური უსაფრთხოების ძირითად ელემენტებს წარმოადგენს:

- განვითარებული ბაზრების ფუნქციონირების უზრუნველყოფა;
- კონკურენტული და პარტნიორული ურთიერთობების რაციონალიზაცია;
- მსხვილი, საშუალო და მცირე ბიზნესის თანაფარდობის ოპტიმიზაცია;
- საფინანსო-სამრეწველო ჯგუფების განვითარება;
- საწარმოების უსაფრთხოების ღონისძიებების განხორციელება;
- ქსელური ფირმების გავრცელება;
- რესურსული უსაფრთხოების უზრუნველყოფა, სასურსათო, ენერგეტიკული, სანედლეულო, ინფორმაციული, კომუნიკაციური, საშუაშალო-სავაჭრო უსაფრთხოების სისტემის დამკვიდრება;
- ნანოტექნოლოგიების გავრცელების კვალობაზე ნანოეკონომიკური უსაფრთხოების აქტუალიზება;
- უპირატესად არაგანახლებადი რესურსების გამოყენებიდან უპირატესად განახლებადი რესურსების გამოყენებაზე გადასვლის უზრუნველყოფა.

მიკროეკონომიკური უსაფრთხოების მიზნიდან გამომდინარე, საქართველოს მიკროეკონომიკური უსაფრთხოების სტრატეგიული ამოცანებია:

- მიწის რესურსების ეფექტიანი გამოყენება;
- პირველად სტრატეგიულ რესურსებზე (სასმელი წყალი, მარცვლეული, ხორცი, ელექტროენერგია და ა.შ.) ექსტრემალურ პირობებშიც კი მოთხოვნილებების ძირითადად საკუთარი შესაძლებლობებით დააკმაყოფილება;
- საქართველოში არსებული ბუნებრივი რესურსების ბაზაზე მიღებული რესურსების წარმოებისა და ექსპორტის გაფართოება;
- ფირმების კონკურენტულ გარემოში ეფექტიანი ფუნქციონირებისთვის, მსხვილ, საშუალო და მცირე ბიზნესის თანაფარდობის ოპტიმიზაციისთვის.

ხელსაყრელი პირობების ფორმირება.

საქართველოს რესურსების დახასიათებამდე მიზანშეწონილად მიგვაჩნია აღვნიშნოთ, რომ რესურსული უზრუნველყოფის მიმართულებით განსხვავებულ მიდგომებს ვაწყდებით. მათ შორის განსაკუთრებულად აღსანიშნავია გათვლები, რომელთა მიხედვითაც საქართველო ბუნებრივი რესურსების თვალსაზრისით ერთ-ერთ მდიდარ ქვეყანად წარმოგვიდგება. კერძოდ, მიმდინარე ოფშორულ ფასებში (დამატებული ღირებულების გარეშე) საქართველოს ბუნებრივი რესურსების ფასის ინდექსი 1,232 ტრილიონ აშშ დოლარს შეესაბამება, ანუ 280000 აშშ დოლარს ერთ სულ მოსახლეზე და 17,7 მლნ აშშ დოლარს 1 კვ.კმ-ზე. ე. ი. საქართველო ერთ-ერთ უმდიდრეს ქვეყნად გამოდის ევრაზიაში (ყაზახეთისა და თურქმენეთის შემდეგ) ბუნებრივი რესურსების განაწილების თვალსაზრისით, ხოლო ზედაპირული ენერგორესურსების მხრივ — პრაქტიკულად ყველაზე მდიდარი სახელმწიფოა მსოფლიოში [2].

პირველადი სტრატეგიული რესურსებით უზრუნველყოფის მაჩვენებლები. მიწის რესურსები.

მიწა ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს ეროვნულ სიმდიდრეს წარმოადგენს. იგი განსაკუთრებულ როლს სოფლის მეურნეობაში ასრულებს, რადგანაც სასოფლო-სამეურნეო წარმოების მიღწეული დონე მნიშვნელოვნადაა დამოკიდებული საბაზო პირობებზე. კერძოდ, სასოფლო-სამეურნეო სავარგულების მოცულობასა და ხარისხზე. ამ მაჩვენებლებით უზრუნველყოფის განსაზღვრული პირობები საშუალებას იძლევა შემდგომში წარმოების ზრდა განხორციელდეს როგორც ექსტენსიური, ისე ინტენსიური გზით. ამასთანავე, აღსანიშნავია ისიც, რომ ინდუსტრიულად განვითარებულ ქვეყნებში ეკონომიკური ზრდის უზრუნველმყოფ ფაქტორთა შორის მიწას ნაკლები როლი ენიჭება. თუმცა მისი როლი და მნიშვნელობა არსებითია ევოლუციური ეკონომიკის ქვეყნებისთვის.

საქართველოს მთელი ტერიტორიის ფართობი, მას შემდეგ რაც 2002 წელს მიღებულ იქნა საქართველოს კანონი „წყლის შესახებ“, რომლითაც ტერიტორიული წყლების ფართობი 679,0 ათასი ჰა-თი განისაზღვრა, 6949,4 ათას ჰა-ს შეადგენს. მთელი ტერიტორიის 12,4 % (948,9 ათასი ჰა) კერძო სა-

კუთრებაშია, ხოლო 87,6 % (6679,5 ათასი ჰა) — სახელმწიფო საკუთრებაში. აქედან 37 %-ით (2822,3 ათასი ჰა) სასოფლო-სამეურნეო პროფილის ორგანიზაციები სარგებლობენ, ხოლო 50,6 %-ით (3857,2 ათასი ჰა) არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების. მთლიანი ფართობის 39,7 %-ს (3025,8 ათასი ჰა) სასოფლო-სამეურნეო სავარგულები შეადგენს, ხოლო არასასოფლო-სამეურნეო მიწები — 60,3 %-ს (4602,6 ათასი ჰა). სასოფლო-სამეურნეო სავარგულების სტრუქტურა შემდეგი რიგითობით ხასიათდება საძოვრები - 1796,6 ათასი ჰა (59,4 %), სახნავი — 801,8 ათასი ჰა (26,5 %), მრავალწლიანი ნარგაობა — 263, 8 ათასი ჰა (8,7%), სათიბი — 143,8 ათასი ჰა (4,8 %), საცხოვრებელი და სამეურნეო შენობები და ეზოები — 19,8 ათასი ჰა (0,6 %) [3. გვ.11].

როგორც ჩანს სასოფლო-სამეურნეო სავარგულების სტრუქტურაში ჭარბობს არაინტენსიური გამოყენების სავარგულები. მოსალოდნელია, რომ მიწის ბაზრის შემდგომი განვითარების კვალობაზე, აღნიშნული სტრუქტურა გაუმჯობესდება, ინტენსიური გამოყენების სავარგულების წილის ზრდის მიმართულებით.

საქართველო მცირემიწიანი ქვეყანაა, რაზეც ნათლად მიუთითებს ერთ სულზე სასოფლო-სამეურნეო სავარგულებით უზრუნველყოფის მაჩვენებლები. კერძოდ, 2004 წლის მონაცემებით, ერთ სულ მოსახლეზე სასოფლო-სამეურნეო სავარგულების მოცულობა 0,7 ჰა-ს შეადგენს, მხოლოდ სოფლის მცხოვრებზე გადაანგარიშებით კი — 1,5 ჰა-ს. სახნავის განაწილება შესაბამისად — 0,18 ჰა-სა და 0,4 ჰა-ს. მრავალწლიანი ნარგაობის მიხედვით - 0,06 და 0,13 ჰა-ს, სათიბის მიხედვით — 0,03 და 0,07 ჰა-ს, საძოვრები კი შემდეგნაირადაა განაწილებული ერთ სულ მოსახლეზე 0,42 ჰა, ხოლო სოფლად მცხოვრებზე გადაანგარიშებით — 0,87 ჰა-ს. ამასთან, უნდა აღინიშნოს ისიც, რომ განვითარებული ქვეყნებისთვის მიწათუზრუნველყოფის მსგავსი მაჩვენებლები პოზიტიურ რაოდენობრივ პარამეტრად ითვლება ინტენსიური სასოფლო-სამეურნეო წარმოების ფორმირებისათვის.

საქართველოში XX საუკუნის 90-იან წლებში დაწყებულმა რეფორმამ მნიშვნელოვანი ცვლილებები მოახდინა მიწის საკუთრების სტრუქტურაში. ცალკეული შინამეურნეოებისთვის იგი გახდა მიწათუზრუნველყოფის გაუმჯობესების წყარო. 2003-2012 წლებში შინამეურნეოების მიერ გამოყენებული სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულებით გამოყენებული მიწის ფართობი ქალაქად გაიზარდა 17 %-ით, ხოლო სოფლად — 6%-ით. სოციალისტური სისტემის მონოსახელმწიფოებრივი საკუთრებიდან, თანდათანობით ხორციელდება საკუთრების მრავალფეროვნებაზე გადასვლა. 2004 წლისთვის კერძო საკუთრებაში იყო სასოფლო-სამეურნეო სავარგულების 25,4 %, მათ შორის, სახნავის — 54,7 %, მრავალწლიანი ნარგაობის — 68,4 %, სათიბების — 30,6 % და საძოვრების — 4,7 %. 2004-2012 წწ. გაგრძელდა სასოფლო-სამეურნეო სავარგულების პრივატიზების

პროცესი, ამასთან, სრულიად მართებულად, აქცენტი გაკეთდა მსხვილ ინვესტირებზე. თუმცა, ამჟამად სასოფლო-სამეურნეო სავარგულების მნიშვნელოვანი ნაწილი, კვლავაც სახელმწიფო საკუთრებაშია და მათი უმეტესობა არ არის ჩართული სასოფლო-სამეურნეო წარმოებაში.

ამგვარად, საქართველოს მიწის რესურსების, კონკრეტულად კი სასოფლო-სამეურნეო სავარგულების, ანალიზისას იკვეთება შემდეგი ტენდენციები: ქვეყნის პრობლემა არა მცირემიწიანობა, არამედ სასოფლო-სამეურნეო სავარგულების არაეფექტიან გამოყენებაშია. დაუმუშავებელი და შესაბამისად გამოუყენებელია სასოფლო-სამეურნეო სავარგულების ნაწილი, დაბალია მოსავლიანობა. რაც მიუთითებს ამ მიმართულებით არსებულ როგორც ექსტენსიურ, ისევე ინტენსიურ რეზერვებზე. ჩვენი აზრით, სასოფლო-სამეურნეო სავარგულების ეფექტიანი გამოყენების ზრდისათვის მიზანშეწონილია პრივატიზების დაჩქარება და მიწების დამუშავების სტიმულირება. მიგვაჩნია, რომ დაუმუშავებელ მიწებზე სანქციების დაწესება ვერ იქნება მოსახლეობის უმრავლესობისგან მხარდაჭერილი, ხშირ შემთხვევაში კი შეიძლება კონტრეფექტურიც იყოს.

წყლის რესურსები. საქართველოში 26060 მდინარე მოედინება, რომელთა საერთო სიგრძე 60 ათას კმ-მდეა. ე.ი. ქვეყანა მდიდარია წყლის რესურსებით. ამასთან, წყლის რესურსები მთელს ტერიტორიაზე არათანაბრადაა განაწილებული და უმეტესი ნაწილი დასავლეთ საქართველოშია თავმოყრილი. ე.

ქვეყნის მტკნარი მიწისქვეშა წყლების ბუნებრივი მარაგი დაახლოებით 18000 მლნ კუბ. მ-ს შეადგენს და საქართველო ამ რესურსის მიხედვით ერთ-ერთი უმდიდრესი ქვეყანაა. მიწისქვეშა მტკნარი წყლების 95 % -ს სასმელი წყლები შეადგენს და ისინიც მდინარეების მსგავსად არათანაბრადაა განაწილებული. კერძოდ, 63,4% მოდის დასავლეთ საქართველოზე, 24,1 % - აღმოსავლეთ საქართველოზე, ხოლო 12,5 % - სამხრეთ საქართველოზე [4].

ამგვარად, საქართველოში ბუნებრივად ჩამოყალიბებული წყლის რესურსებით უზრუნველყოფის მაღალი დონე. ამასთან, არსებობს რიგი პრობლემებისა წყლის რესურსების ეფექტიან გამოყენებასთან და დაცვასთან დაკავშირებით. კერძოდ, ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი პრობლემაა ზედაპირული წყლების დაბინძურება, რაც გარემოში ნარჩენების უკონტროლო გადაყრასთან ერთად, დაკავშირებულია თანამედროვე გამწმენდი ნაგებობების სიმცირით.

არსებული მონაცემებით, ამჟამად არსებულ წყლის გამწმენდ არცერთ ნაგებობას არ შეუძლია უზრუნველყოს ჩამდინარე წყლების განწმენდა საპროექტო ხარისხის შესაბამისად. პირველადი მექანიკური წმენდა ხორციელდება მხოლოდ თბილისი-რუსთავის რეგიონულ ნაგებობაზე, ხოლო წყლის ბიოლოგიური განწმენდა არ ხდება არცერთ ქალაქში [4].

რაც შეეხება ისეთი რესურსების წარმოებისა და თვითუზრუნველყოფის მაჩვენებლებს, როგორიცაა ხორბალი და ხორცი, ბოლო ათი წლის განმავლობაში

უმნიშვნელო გაუმჯობესებით ხასიათდებოდა ხორბლის წარმოებისა და თვითუზრუნველყოფის დინამიკა. ცხადია, რომ აღნიშნულ სტრატეგიული პროდუქტით სრულ თვითუზრუნველყოფაზე აქცენტირება არარეალური და კონტრეფექტური იქნება. ამასთან, არსებობს რეზერვები (მოსავლიანობის ზრდა, გამოუყენებელი პოტენციური სათესი ფართობები) ხორბლის წარმოების შემდგომი ზრდისათვის.

ხორცის წარმოებისა და თვითუზრუნველყოფის მაჩვენებლები მნიშვნელოვნადაა გაუარესებული. კერძოდ, 2003 წელს თვითუზრუნველყოფის დონე არსებული 73 %-დან 2012 წლისათვის შემცირდა 36%-მდე. ამასთან, მნიშვნელოვნად შემცირდა ყველა სახის ხორცის (გარდა ფრინველის ხორცისა) წარმოება. წარსულის გამოცდილებიდან და ქვეყანაში არსებული პირობებიდან გამომდინარე საქართველოში არსებობს რეზერვები არნიშნული რესურსის წარმოების ზრდისა და შესაბამისად, თვითუზრუნველყოფის დონის მნიშვნელოვანი ამაღლებისათვის.

არსებული მონაცემები მიუთითებენ, რომ საქართველოს ენერგორესურსების (ჰიდრო, ჰელიო, ეოლიო და ბიომასის) კუთხით მნიშვნელოვანი პოტენციალი გააჩნია. ექსპერტული გათვლებით, პოტენციური ჰიდრორესურსები 135 მლრდ კვტ.სთ-ს, მზის ენერგია - 108 მგვტ. სიმძლავრის ეკვივალენტს, ქარის ენერგიტექნიკური პოტენციალი — 4,5 მლრდ კვტ.სთ-ს, ბიომასის გადამუშავებით მირებული სიმძლავრე კი — 510 მგვტ-ს. შეადგენს წელიწადში. რომელთა ათვისებაც მნიშვნელოვნად გააუმჯობესებს ქვეყნის ეკონომიკურ მდგომარეობას და ჩვენი აზრით, საქართველოს ეკონომიკის შემდგომი განვითარების ერთ-ერთ პრიორიტეტად ენერგეტიკის სფეროს შემდგომი განვითარება უნდა დაისახოს. განსაკუთრებით არსებითია ჰიდრო რესურსების პოტენციალი, რომლის გონივრულ და ეფექტიან გამოყენებაზე მნიშვნელოვნად იქნება დამოკიდებული ქვეყნის ეკონომიკის განვითარების პირობები.

არსებული მონაცემებით [5], ქვეყანაში მრავალფეროვანი სასარგებლო წიაღისეული და მდიდარი მინერალურ-რესურსული ბაზაა, რაც ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი დეტერმინანტია მიკროეკონომიკური უსაფრთხოების მისაღები პარამეტრების მიღწევისათვის.

რაც შეეხება ხე-ტყის რესურსებს, ოფიციალური მონაცემებით, ტყის ფონდის მიერ დაკავებული 3005,2 ათასი ჰექტრიდან, ტყით დაფარული ფართობი 2772,45 ათას ჰექტარს (40%) შეადგენს. საქართველოში მერქნის საერთო მარაგი 451,7 მლნ კუბური მეტრია, რაც მსოფლიო მერქნის მარაგის 0,13 %. ამასთან, ტყის ფონდის ტყეების 97% დიდი დაქანების ფერდობებზეა განთავსებული [6]. ასევე ცნობილია, რომ საქართველოს ნავთობის პოტენციური რესურსები 2 მლრდ. ტონადაა შეფასებული, თუმცა წლიური მოპოვება 100 ათას ტ-ს არ აღემატება [1. გვ. 627]. ბუნებრივი გაზის პროგნოზული რესურსი კი 180 მლრდ მეტრ კუბით განისაზღვრება, რაც შეეხება მანგანუმს, მისი მარაგი ჭიათურის საბადოში

200 მლნ ტ-ზე მეტია.

მსხვილი საშუალო და მცირე ბიზნესის თანაფარდობა. მიკროეკონომიკური უსაფრთხოების დახასიათებისათვის მნიშვნელოვანი მაჩვენებელია მსხვილ, საშუალო და მცირე ბიზნესს შორის ოპტიმალური თანაფარდობის არსებობა.

ცნობილია, რომ მცირე ბიზნესი საშუალო ფენის ჩამოყალიბების ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს პირობას წარმოადგენს, რომლის განვითარებაც არსებით როლს ასრულებს ქვეყნის ეკონომიკურ განვითარებაში, დასაქმებასა და მოსახლეობისთვის ღირსეული ცხოვრების პირობების ფორმირებაში. მცირე ბიზნესის მნიშვნელოვანი ადგილი და როლი განვითარებული ქვეყნების ეკონომიკაში განპირობებული არა მარტო ეკონომიკური ფაქტორებით, არამედ სოციალურითაც. მცირე ფირმის ფორმირება-განვითარება, უპირველეს ყოვლისა დამოკიდებულია ინდივიდის აქტიურ და თვითშემოქმედებით საქმიანობაზე. საერთოდ, უნდა ითქვას, რომ მცირე ბიზნესი საქმიანობის უნიკალური სფეროა, რამდენადაც ინდივიდის შესაძლებლობა ეძლევა სრულად გამოავლინოს თავისი ნიჭი, უნარი და საერთოდ ყველა ის თვისება, რაც მენარმეს ახასიათებს (რისკიანობა, ენერგიულობა და ა.შ.). მცირე ბიზნესის განსაზღვრის კრიტერიუმი ცალკეული ქვეყნებისთვის განსხვავებულია. საქართველოში სანარმოები ზომების მიხედვით შემდეგნაირად იყოფა: მსხვილი, სადაც დასაქმებულთა საშუალო წლიური რაოდენობა 100 კაცზე მეტია ან წლიური ბრუნვა აღემატება 1,5 მლნ ლარს. საშუალო — დასაქმებულთა რაოდენობა 20-დან 100 კაცამდე, ხოლო წლიური ბრუნვის მოცულობა 0,5 მლნ-დან 1,5 მლნ ლარამდე. მცირე სანარმოებში კი დასაქმებულთა წლიური რაოდენობა არ აღემატება 20-ს, ხოლო საშუალო წლიური ბრუნვა 0,5 მლნ ლარს. არსებული მონაცემებით, მსხვილ, საშუალო და მცირე სანარმოებს შორის სასურველი თანაფარდობა არ არის მიღწეული. ამასთან, საანალიზო პერიოდში, დისპროპორცია კიდევ უფრო გაღრმავდა. კერძოდ, თუ 2003 წელს მთლიან გამოშვებაში მსხვილი ფირმების წილი 79,4 %-ს შეადგენდა, ხოლო მცირე სანარმოების — 9,3 %-ს, 2012 წლისთვის მსხვილი ფირმების წილი 82,3 %-მდე გაიზარდა, ხოლო მცირე სანარმოებისა კი — უმნიშვნელოდ. ანალოგიურად, 49,4 %-დან 57,1 %-მდე გაიზარდა მსხვილ სანარმოებში დასაქმებულთა წილი, ხოლო მცირე სანარმოებში დასაქმებულთა 27,3 %-დან 29,1 %-მდე [7].

არსებული მონაცემები უჩვენებენ, რომ მიკროეკონომიკური უსაფრთხოების თვალსაზრისით საქართველოს საკმაოდ პოზიტიური პარამეტრები გააჩნია ისეთი პირველადი სტრატეგიული რესურსებით თვითუზრუნველყოფაში, როგორიცაა: მიწა, სასმელი წყალი, ელექტროენერგიისთვის ჰიდრორესურსები. ქვეყანაში მრავალფეროვანი სასარგებლო წიაღისეული და მდიდარი მინერალურ რესურსული ბაზაა.

ამასთანავე, წარმოების შედეგად მიღებული პი-

რველადი სტრატეგიული რესურსებით თვითუზრუნველყოფის მაჩვენებლები მნიშვნელოვნად ჩამორჩება პოტენციურს. ამ კუთხით, უპირველეს ყოვლისა, აღსანიშნავია ხორცი, ხილი, მცენარეული ზეთით, მარცვლეულით, ელექტრო ენერგიით თვითუზრუნველყოფის არსებული დონე.

ამგვარად, მიკროეკონომიკური უსაფრთხოების მისაღები პარამეტრების უზრუნველსაყოფად მიზანშეწონილად მიგვაჩნია:

- უპირველესი სტრატეგიული სასოფლო-სამეურნეო რესურსებით (ხორცი, ხილი, მცენარეული ზეთი) მოთხოვნილებების, არსებული რეზერვების ათვისების კვალობაზე, ძირითადად საკუთარი შესაძლებლობებით დაკმაყოფილება;
- სასოფლო-სამეურნეო სავარგულების დამუშავებისა და ნაყოფიერების სტიმულირება;
- ელექტროენერგიის წარმოებისა და ექსპორტის გაფართოება;
- სასმელი წყლის რესურსების უფრო ეფექტური დაცვა;
- სტრატეგიული რესურსების (მინერალური და სასმელი წყლები, მანგანუმი, ნავთობი, გაზი, ოქრო და ა.შ.) წარმოებისა და შესაძლებლობის შემთხვევაში, ექსპორტის გაფართოება;
- აქცენტირება ისეთი რესურსებით უზრუნველყოფაზე, როგორიცაა: ცოდნა, განათლება, ინფორმაცია და შესაბამისად, საგანმანათლებლო, ინფორმაციული და სატრანსპორტო-კომუნიკაციური სისტემების განვითარება. ამ მიმართულებით ქვეყნის რეგიონულ ცენტრად ჩამოყალიბებისადმი ხელშეწყობა;
- არაგანახლებადი რესურსების ნაცვლად, უპირატესად განახლებადი რესურსების გამოყენებაზე ორიენტირება;
- მსხვილ, საშუალო და მცირე ბიზნესს, ასევე საბაზრო სტრუქტურებს შორის ოპტიმალური თანაფარდობის უზრუნველყოფისადმი ხელშეწყობა.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. ჩიტიძე ნ., „გეოპოლიტიკა“, თბილისი, 2011.
2. თვალჭრელიძე ს. „15 წელიწადში საქართველო 5-6 მილიარდი დოლარის ოდენობით ინვესტიციების მოზიდვას შეძლებს“. ჩგაზ. „ახალი ვერსია“, 2003 წელი, №92.
3. საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური. სტატისტიკური პუბლიკაცია. საქართველოს ბუნებრივი რესურსები და გარემოს დაცვა 2013. წ.
4. <http://moe.gov.ge/index.php?langid=Geo&seid=42>
5. <http://moe.gov.ge/index.php?langid=GEO&seid=45>
6. <http://moe.gov.ge/index.php?langid=GEO&seid=44>
7. www.geostat.ge